

© Ministry of Justice of the Czech Republic, www.justice.cz. [Translation already published on the official website of the Ministry of Justice of the Czech Republic.] Permission to re-publish this translation has been granted by the Ministry of Justice of the Czech Republic for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Ministerstvo spravedlnosti České republiky, www.justice.cz. [Překlad již zveřejněný na oficiální webové stránce Ministerstva spravedlnosti České republiky.] Povolení k opětovnému zveřejnění tohoto překladu bylo uděleno Ministerstvem spravedlnosti České republiky pouze pro účely zařazení do databáze Soudu HUDOC.

Anotace rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva

Rozsudek ze dne 19. června 2001 ve věci č. 28249/95 – *Kreuz proti Polsku*

Senát první sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že právo stěžovatele na přístup k soudu ve smyslu čl. 6 odst. 1 Úmluvy bylo porušeno v důsledku neúměrně vysokých soudních poplatků, jejichž nezaplacení bránilo v zahájení soudního řízení.

I. Skutkové okolnosti

V roce 1991 bylo stěžovateli v rámci prozatímně schváleného územního plánu povoleno vystavět v obci Płock myčku aut. Během konečného schválení územního plánu byla jeho žádost o přesné umístění v lokalitě zamítnuta a toto rozhodnutí bylo následně potvrzeno odvolacím orgánem. Stěžovatel namítal, že rozhodnutí bylo svévolné a založené na nesprávném posouzení okolností. V roce 1994 nejvyšší správní soud na základě stěžovatelova odvolání předchozí rozhodnutí zrušil a označil jednání administrativních orgánů za svévolné, protizákonné a porušující zásady územního plánování.

V roce 1994 zažaloval stěžovatel na základě rozhodnutí nejvyššího správního soudu obec Płock a žádal náhradu škody ve výši 5 850 milionů polských zlotých (PLZ), jelikož v důsledku prodloužení schvalování územního plánu a následného zamítnutí povolení k výstavbě myčky přišel o investované peníze, ztratil potenciální významné obchodní partnery a byl zbaven možného budoucího výnosu z podnikání. Zároveň stěžovatel požádal o osvobození od soudních poplatků z důvodu současné nezaměstnanosti a nedostatečných příjmů.

Příslušný krajský soud zvažil stěžovatelovu žádost o osvobození od soudních poplatků a uznal, že částka 308 milionů PLZ vypočtená ze sporné částky 5 850 milionů PLZ je neobvykle vysoká a vyměřil proto snížený soudní poplatek ve výši 100 milionů PLZ. Stěžovatel tento soudní poplatek nezaplatil a řízení bylo zastaveno.

II. Odůvodnění rozhodnutí Soudu

K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODS. 1

Stěžovatel namítal, že výše uloženého soudního poplatku mu bránila v přístupu k soudu v rozporu s čl. 6 odst. 1 Úmluvy.

Soud připomněl, že zájem na řádném výkonu spravedlnosti může ospravedlnit určitá finanční omezení přístupu jednotlivce k soudu (*Brualla Gómez de la Torre proti Španělsku*, č. 26737/95, rozsudek ze dne 19. prosince 1997). Povinnost zaplatit soudní poplatek dle Soudu nezakládá omezení přístupu k soudu, které by samo o sobě bylo neslučitelné s článkem 6 Úmluvy, musí však sledovat legitimní cíl a být tomuto cíli přiměřená (*Tinnelly & Sons Ltd. a ostatní a McElduff a ostatní proti Spojenému království*, č. 20390/92, rozsudek ze dne 10. července 1998). Podle Soudu není nic neobvyklého na systému, ve kterém výše soudních poplatků v majetkových sporech odvisí od výše sporné částky. Výše soudního poplatku však musí být stanovena ve světle okolností daného případu, včetně schopnosti dotyčné osoby poplatek v určené výši zaplatit a fáze řízení, ve které bylo takové omezení přístupu uloženo (*Tolstoy Miloslavsky proti Spojenému království*, č. 18139/91, rozsudek ze dne 13. července 1995).

Ve vztahu k projednávané věci Soud konstatoval, že poplatek ve výši 100 milionů PLZ, ač podstatně snížený oproti původnímu vyměření, odpovídal tehdejší průměrné roční mzdě v Polsku a pro běžného žalobce představoval podstatné zatížení. Soud byl dále toho názoru, že vnitrostátní orgány se nedostatečně zabývaly majetkovými poměry stěžovatele a spoléhaly se v daném ohledu na nedostatečně podložené hypotézy ohledně stěžovatelovy finanční situace; soudy neuvedly jediný důkaz, který by vyvracel tvrzení stěžovatele, že není schopen soudní poplatek zaplatit. Polská právní úprava nadto připouštěla možnost zrušit osvobození od povinnosti zaplatit soudní poplatek v průběhu řízení, pokud by se situace dotyčného změnila. Osvobození od poplatku a zahájení řízení by tak nebránilo uložení soudního poplatku v pozdější fázi řízení, pokud by se majetkové poměry stěžovatele v průběhu řízení zlepšily. Soud navíc upozornil, že ve svém rozhodování bývá více kritický, pokud výše uloženého soudního poplatku zamezuje v přístupu k soudu jednotlivci, který chce žalovat stát pro nezákonný postup jeho orgánů.

S ohledem na tyto skutečnosti a klíčovou roli práva na přístup k soudu v demokratické společnosti dospěl Soud k závěru, že vnitrostátní soudy nezajistily spravedlivou rovnováhu mezi zájmem státu na vybírání soudních poplatků a zájmem jednotlivce uplatnit své právo před soudem. Výše soudního poplatku v projednávané věci nebyla přiměřená. V důsledku jeho nezaplacení nebyla žaloba stěžovatele meritorně projednána, což narušilo samotnou podstatu stěžovatelova práva na přístup k soudu. Došlo proto k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy.